

ABC

NOWINY CODZIENNE

NASZE ABC

Sprawa ukraińska

(J.) Rozpoczęty w dniu wczorajszym proces apelacyjny o zabójstwo min. Pierackiego znowu skoncentruje uwagę społeczeństwa na sprawie ukraińskiej.

Znowu zapewne odżyją dyskusje, odgrzewające stare, naiwne poglądy różnych ugrupowań, pomysły autonomii ukraińskiej ze strony P. P. S., kuryj narodowościowych ze strony części narodowej demokracji, federacyjności a la monarchia habsburska ze strony części konserwatystów. Dobrze, że w tej właśnie chwili rozległ się głos, ujmujący zagadnienie w sposób nowy i zmuszający do myślenia. Mówimy o broszurze Wojciecha Wasutyńskiego p. t. „Zagadnienie Ziemi Wschodnich”.

Czy Polska może zbudować państwo ukraińskie aż po Ural i Kaukaz, bo takie tylko zadowoli aspiracje ukraińskie? Nie — odpowiada autor — na to jest zbyt słaby; a przedewszystkiem za słaby są na to Ukraińcy. Nie możemy rozbijać Rosji mając za plecami mocne Niemcy. A wobec tego — skoro aspiracji ukraińskich do zjednoczenia zadowolić nie możemy, skoro również nie zampujemy 5 województw południowo-wschodnich, pozostaje nam jedynie — walka. Ale jaka walka?

Może być walka o ziemię — kolonizacja i walka o duszę — asymilacja. Pierwszą autor odrzuca, gdyż skutkiem jej byłby nieznaczny tylko wzrost polskości za cenę rozpalenia nienawiści narodowej. Trzeba więc dążyć do asymilacji drogą: 1) atrakcyjności polskiej idei narodowej („Polska, aby móc asymilować, musi reprezentować wielką ideę, nowy ustroj, wyższy typ życia publicznego”); 2) żelaznej konsekwencji w raz obranej drodze; 3) podniesienia gospodarczego ziem ukraińskich; 4) równego traktowania Polaków i Ukraińców, sprawiedliwej, bezstronnej parcelacji wielkich majątków ziemskich.

Szczególne rolę widzi autor we wspólnym zwalczaniu przez oba narody zalewu żydowskiego, przyczem porusza myśl wielkiej wagi, a mianowicie, że asymilacja wsi ruskiej zależy od spolszczenia nasytych miast przez usunięcie żydów. Miasta i tylko miasta (przenigdy dwory) były i będą rozsadanymi polskości na wschodzie.

Nie możemy streszczać broszury Wasutyńskiego, zwłaszcza jego wywodów na temat przyszłej organizacji społeczeństwa. Notujemy jednak ukazanie się tej pracy jako przejawu ewolucji myślowej działaczy narodowych i jako cennego materiału do własnych przemyślań. Niechże źródłem informacji i poglądów na temat ukraiński nie będą jedynie sprawozdania z procesów i opisy korespondentów z „terenu”.

5 obywateli polskich zginęło w Palestynie

Według wiadomości otrzymanych za pośrednictwem naszych władz konsularnych w Palestynie wśród ofiar krwawych zajęć pomiędzy arabami i żydami w Jaffie i w innych miejscowościach Palestyny, znajdują się 5 osób, które posiadały obywatelstwo polskie.

Przeciw spekulacji walutowej

Dekret Prezydenta i rozporządzenie ministra skarbu

W Dzienniku Ustaw z dn. 27 kwietnia r. b. ogłoszono dekret Prezydenta Rzeczypospolitej oraz rozporządzenie wykonawcze ministra skarbu, wprowadzające przepisy w sprawie kontroli obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi. Przepisy powyższe oparte są na następujących zasadach:

Utworzona została komisja dewizowa, jako organ wykonujący czynności zrealizowane przez komisję, która już z dniem dzisiejszym rozpoczęła swe czynności w gmachu Banku Polskiego, posiadając kompetencje w zakresie udzielania zezwoleń na dokonywanie czynności zabronionych lub ograniczonych omawianymi przepisami.

Zezwolenie wymagane jest w szczególności przy nabywaniu walut zagranicznych, przy wywozie ich i przekazywaniu zagranicę, przy stawianiu do dyspozycji cudzoziemców wszelkich środków płatniczych oraz przy udzielaniu cudzoziemcom kredytów lub pożyczek na spłatę tych kredytów. Zezwolenia wymaga również handel złotem, wywóz oraz przywóz jego z zagranicy.

Handel zagranicznymi środkami płatniczymi prowadzić mogą jedynie Bank Polski oraz upoważnione przez ministra skarbu przedsiębiorstwa bankowe (banki dewizowe), których lista została ogłoszona w dniu dzisiejszym w Monitorze Polskim.

Należności od zagranicy z wszelkich tytułów, w szczególności za sprzedane zagranicę towary, powinny być zaoferowane do skupu Bankowi Polskiemu lub uprawnionym przedsiębiorstwom bankowym.

Cudzoziemcy mogą posiadać rachunki („rachunki zagraniczne”) tylko w bankach dewizowych. Rachunki te mogą być wolne lub zablokowane w zależności od pochodzenia sum na rachunku i od warunków dysponowania nimi sumami. Dyspozycje z rachunków wolnych na rzecz

obywateli polskich, jak również przelewy z tych rachunków na wszelkie inne rachunki zagraniczne, nie podlegają żadnym ograniczeniom, natomiast dyspozycje z rachunków zablokowanych zawieszają się na zezwolenia.

Świadczenia pieniężne, wymagające w myśl dekretu i rozporządzenia

deklaracji, mogą być na żądanie wierzyciela wpłacone w równowartości w walucie krajowej do Banku Polskiego lub banków dewizowych na rachunek zablokowany wierzyciela.

Dla wszelkich obrotów i rozrachunków w zagranicznych środ-

kach płatniczych obowiązują kursy banknotów lub dewiz giełdy warszawskiej, w braku zaś notowań giełdowych — kursy Banku Polskiego, ogłaszane w Monitorze. Poza tym przepisy definiują pojęcia środków płatniczych, handlu zagranicznymi środkami płatniczymi, cudzoziemcami i t. d.

Wadzenie kontroli w zakresie obrotu złotem i walutami zagranicznymi i zahamowanie przez to źródeł, zasłajających tezauryzację. Kontrola obrotów dewizami nie stawia przeszkód dla normalnych operacji gospodarczych z zagranicą. Zaopatrzenie warsztatów produkcyjnych w surowce, jak i w potrzebne maszyny i narzędzia, nie ulegnie z tego powodu zahamowaniu.

W nowych warunkach obrotu dewizowego zobowiązania Polski do handlu zagranicznego, jak i zobowiązania kredytowe będą nadal respektowane. Wprowadzając przejściowo kontrolę nad obrotami dewizowymi, rząd stwierdza kategorię, że są one pomyślane jedynie jako ochrona gospodarki aktywnej części społeczeństwa przed zakusami spekulacji i deficytami ekonomicznymi.

Realizacja programu gospodarczego rządu, opartego na utrzymaniu ładu pieniężnego, zabezpieczeniu równowagi budżetowej i struktury aparatu kredytowego, nie ulegnie żadnym odchyleniom.

Prawa banków dewizowych otrzymało 18 instytucji

Na mocy zezwolenia ministra skarbu niżej wymienione instytucje finansowe otrzymały prawa banków dewizowych: Pocztowa Kasa Oszczędności, Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Powszechny Bank Kredytowy, Powszechny Bank Związkowy, Łódzki Bank Depozytowy, Śląski Zakład Kredytowy w Bielsku, Bank Poznańskiego Ziem-

stwa Kredytowego, Bank Związku Spółek Ziemskich, Bank Cukrownictwa, Bank Zachodni, Bank Towarzystw Spółdzielczych, Bank Handlowy w Warszawie, Warszawski Bank Dyskontowy, Bank Francusko-Polski, Bank Diskont Gesellschaft w Katowicach, Dom Bankowy Szereszowski i Dom Bankowy Holzer w Krakowie.

Kontrola dewizowa na pocztę

Wprowadzenie kontroli dewizowej pociągnęło za sobą specjalne zarządzenia Ministerstwa Poczt i Telegrafów, dotyczące obrotu pocztowego z zagranicą.

Wszystkie listy polecane i wartościowe, a także przesyłki, wysyłane zagranicę i do obszaru Wolnego Miasta Gdańska, podda-

wane będą specjalnej kontroli i wobec tego powinny być nadawane na pocztę w stanie otwartym.

Nadawcy, którzy chcą przekazać jakiejkolwiek sumy lub przekazy pocztowe zagranicę powinni zaoferować się w zezwolenie Banku Polskiego lub banków dewizowych.

Zarządzenia walutowe w bankach

Zarządzenia walutowe rządu, ogłoszone w poniedziałek rano, stały się niespodzianką dla sfer finansowych i bankowych. Kola te oczekiwały wprowadzenia zarządzeń, wymierzonych przeciw spekulacji giełdowej, ale nie zdawały sobie sprawy, iż nastąpi to tak szybko i w takim zakresie. Powszechnie sądzono, iż rozporządzenia walutowe ukażą się i zaczną obowiązywać w dniu 1 maja.

W poniedziałek wszelkie czynności bankowe w dziale pieniężno-giełdowym zostały zawieszone. Banki czekały na rozporządzenia wykonawcze do dekretu walutowego oraz na ogłoszenie listy banków i agentów dewizowych, upoważnionych do czynności walutowych i do handlu monetami złotymi.

Sfery bankowe oczekują zwłaszcza decyzji czynników rządowych w kwestii dokonanych już transakcji t. zw. terminowych. Chodzi tu o to, czy transakcje, zawarte przed ogłoszeniem dekretu walutowego, a ustalające termin dostawy walut obcych na dzień 27 b. m. lub później, będą

uznane za ważne i dopuszczone do realizacji, czy też będą musiały być anulowane. Kola finansowe oceniają pozbawienie zarządzenia walutowe rządu korzystnie i dają wyraz przekonaniu, iż położy one kres tezauryzacji i spekulacji walutowej.

Pamiętniki Hauptmanna ukażą się po polsku?

Na naszym rynku wydawniczym ukazać się mają podobno pamiętniki, będące odgłosem procesu Brunona Hauptmanna, straconego w Stanach Zjednoczonych A. P. za porwanie dziecka Lindbergha. Wielka amerykańska firma księ-

garny, w której kolekcji, niż w Sądzie Okręgowym i nie poprzegradzani policjantami. Są oni ubrani w garnitury prywatne, przeważnie ciemne. Mężczyźni mają krótko ostrzyżone włosy. Wszyscy wyglądają — wbrew pogłoskom — zupełnie zdrowo.

Asysta policyjna otoczyła z trzech stron ławę oskarżonych. Za Zaricką stoi młoda policjantka, o dziewczęcej rumianej buzi. Miejsca przy stołach prasowych zajęte, natomiast w krzesłach dla publiczności luźno zupełnie.

Ponieważ obrona wbrew przypuszczeniom nie stawiała żadnych wniosków przy rozpoczęciu rozprawy, przeto od razu sędzia referent Kramer przystąpił do przedstawienia obszernego referatu z przebiegu sprawy w pierwszej instancji.

Podczas referatu miejsca dla publiczności pustoszeją prawie całkowicie. Oskarżeni słuchają referatu dość uważnie, szepcząc niekiedy między sobą. Bandera robi jakieś notatki, Karpyniec chwilami uśmiecha się. Hnatkowska rozgląda się ciekawie po obecnych.

Od godziny 12.45 do 2-ej trwała przerwa, poczem kontynuowano referat, co potrwa aż do godziny 5-ej, to jest przez cały pierwszy dzień procesu.

Z obowiązku dziennikarskiego notujemy uporczywą pogłoskę, jakoby oskarżeni mieli zamiar składać wyjaśnienia przed sądem.

Urugwajski minister przybyć ma do Warszawy

W Warszawie zapowiadana jest wizyta ministra południowo-amerykańskiej Republiki Urugwaj dr. Charione, który odbywa obecnie podróż po Europie, dla przeprowadzenia rozmów handlowych.

Ataki na Polskę i wrogów antysemityzmu

BRUKSELA 27.4. (PAT) Odbyło się tu zebranie, urządzone przez federację lig przeciwko antysemityzmowi. Na zebraniu wygłoszono kilka przemówień, skierowanych przeciw Polsce i utrzymywanych w bardzo agresywnym tonie.

Specjalnie atakował Polskę znany ze swych przeciwpolskich wystąpień p. Lecache.

Dziś ciepło

W dzielnicach wschodnich, częściowo w środkowych, trwała pogoda chmurna z przelotnymi gwałtownymi deszczami, w pozostałych natomiast nastąpiły większe rozprógnięcia. Temperatura o godz. 14-ej wynosiła: 6 st. ciepła we Lwowie i na Hali Gasięciowej, 8 w Lublinie i Łucku, 9 w Dąbnie i Brześciu nad Bugiem, 10 w Przemyślu i Pucku, 11 w Pińsku i Grodnie, 12 w Gdyni i Zakopanem, 13 w Krakowie i Kielcach, 14 w Warszawie i Wilnie, 15 w Łodzi i Płocku, 16 w Poznaniu i Grudziądzu, a 17 w Kaliszu.

Dziś — pogoda naogół słoneczna o zachmurzeniu umiarkowanym, jednak ze skłonnością do przelotnych deszczów, zwłaszcza w dzielnicach wschodnich. Dość ciepło. Slabe wiatry miejscowe.

Celnicy francuscy uznali zwłoki Anglika za towar włoskiego pochodzenia

MEDJOLAN, 27.4. Przed kilkoma dniami zmarł we Włoszech nad jezioro Como obywatel angielski. Zwłoki zmarłego rodzina postanowiła przewieźć do ojczyzny. Kiedy trumnę z ciałem przywieziono na granicę francuskie wła-

dze celne odmówiły przyjęcia, kwalifikując je jako „towar włoskiego pochodzenia”, a zatem podlegający sankcjom. Zwłoki wobec tego cofnięto z granicy i wysłano do Anglii drogą morską przez Genuę.